

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

«ΕΡΜΗΣ»

18 Μαρτίου 2023

Όλες οι ερωτήσεις παίρνουν τις ίδιες μονάδες. Οι απαντήσεις σας να είναι πολύ σύντομες και να γράφονται στο κενό που υπάρχει αμέσως κάτω από την κάθε ερώτηση. Διάρκεια διαγωνισμού 2 (δύο) ώρες.

Να θυμάστε ότι για να κάνετε την τελική υποβολή πρέπει να έχετε απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις (έστω και τυπικά).

Καλή σας επιτυχία!

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ποια είναι η οικονομική ερμηνεία της αρνητικής συσχέτισης μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας ενός προϊόντος;

Απάντηση: Με δεδομένα όλα τα άλλα (π.χ. εισόδημα), όταν η τιμή αυξάνεται, το διαθέσιμο εισόδημα του αγοραστή μειώνεται και άρα μειώνεται και η ζητούμενη ποσότητα.

2. Ποιος από τους παρακάτω παράγοντες θα οδηγήσει σε μετατόπιση της καμπύλης ζήτησης στυλό κάτω και αριστερά;

(α) Αύξηση της τιμής τους.

(β) Μείωση του εισοδήματος των καταναλωτών όταν η εισοδηματική ελαστικότητα είναι 0.5.

(γ) Μείωση της τιμής των μολυβιών.

(δ) Μείωση του εισοδήματος των καταναλωτών όταν η εισοδηματική ελαστικότητα είναι -0.5.

(ε) Κάποιος συνδυασμός των παραπάνω και ποιος;

(ζ) Τίποτα από τα παραπάνω.

Απάντηση: (β) και (γ).

3. Υποθέστε τα εξής δεδομένα για τη τιμή (P) και τη ζητούμενη ποσότητα (Q^d) μολυβιών:

P	Q^d
2,1	10
1,8	20
1,5	30
1,2	40
0,9	50
0,6	60
0,3	70

Υπολογίστε την ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή αν η τιμή μειωθεί από 1,2 σε 0,9 και μετά εξηγήστε τι συνεπάγεται αυτό το αποτέλεσμα σας για μια επιχείρηση που πουλά αυτά τα μολύβια.

Απάντηση: $-\frac{\frac{10}{40}}{\frac{0.3}{1.2}} = -1$. Δηλαδή, σε αυτό το σημείο, αν η επιχείρηση

αυξήσει τη τιμή του προϊόντος της, η ζητούμενη ποσότητα μειώνεται με το ίδιο ποσοστό που αυξάνεται η τιμή, ώστε η συνολική δαπάνη του καταναλωτή, και άρα και τα συνολικά έσοδα της επιχείρησης, δεν μεταβάλλονται.

4. Βάσει των δεδομένων της ερώτησης 3 παραπάνω, υπολογίστε τη δαπάνη του καταναλωτή - που είναι και τα έσοδα της επιχείρησης που πουλά αυτό το προϊόν - για κάθε συνδυασμό τιμής-ποσότητας. Δώστε την οικονομική ερμηνεία των αποτελεσμάτων σας.

Απάντηση:

P	Q^d	δαπάνη = έσοδα
2,1	10	21
1,8	20	36
1,5	30	45
1,2	40	48
0,9	50	45
0,6	60	36
0,3	70	21

Δηλαδή η καμπύλη συνολικών εσόδων της επιχείρησης έχει σχήμα ανάποδου U , που εδώ έχει \max γύρω στο $(1,2-40)$. Αυτό σχετίζεται με τις τιμές της ελαστικότητας ζήτησης, η οποία γίνεται όλο και πιο ελαστική όσο αυξάνεται η τιμή. Σημειώστε ότι το \max των συνολικών εσόδων είναι όταν η ελαστικότητα ζήτησης είναι -1 .

5. Ποια είναι η οικονομική ερμηνεία της θετικής συσχέτισης μεταξύ τιμής και προσφερόμενης ποσότητας ενός προϊόντος;

Απάντηση: Με δεδομένα όλα τα άλλα (π.χ. τιμές εισροών), όταν η τιμή αυξάνεται, τα κέρδη της επιχείρησης αυξάνονται και άρα έχει κίνητρο να παράγει παραπάνω.

6. Υποθέστε τα εξής δεδομένα για τη τιμή (P) και τη προσφερόμενη ποσότητα (Q^s) ενός απορρυπαντικού.

P	Q^s
8	10
16	30
24	50
32	70
40	90

Υπολογίστε την ελαστικότητα προσφοράς ως προς την τιμή αν η τιμή αυξηθεί από 24 σε 32.

Απάντηση:
$$\frac{\frac{20}{50}}{\frac{8}{24}} = \frac{6}{5}.$$

7. Βάσει των δεδομένων της ερώτησης 6 παραπάνω, «ανακαλύψτε» τη συνάρτηση προσφοράς σε αυτή την αγορά (πρώτα εξηγήστε γιατί η συνάρτηση είναι γραμμική).

Απάντηση: Η σχέση είναι γραμμική γιατί οι μεταβολές των P και Q^s παραμένουν οι ίδιες από τη μια παρατήρηση στην άλλη. Άρα αρκούν δύο ζεύγη παρατηρήσεων μόνο για να λύσουμε τη γραμμική συνάρτηση της μορφής $Q^s = a + bP$. Για παράδειγμα, $10 = a + b8$ και $30 = a + b16$.

Λύνοντας αυτό το γραμμικό σύστημα για a και b , έχουμε $a = -10$ και $b = \frac{20}{8}$. Άρα, $Q^s = -10 + \frac{20}{8}P$.

8. Αν η καμπύλη προσφοράς δωματίων προς ενοικίαση σε ένα ελληνικό νησί μετατοπισθεί επάνω και αριστερά, αυτό οφείλεται σε:

- (α) Έλλειψη προσωπικού καθαρισμού.
- (β) Αύξηση των εισιτηρίων των πλοίων με τα οποία έρχονται στο νησί οι τουρίστες.
- (γ) Μείωση των εισοδημάτων των τουριστών.
- (δ) Κακές κριτικές για τη ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει το νησί.
- (ε) Κάποιος συνδυασμός των παραπάνω και ποιος;
- (ζ) Τίποτα από τα παραπάνω.

Απάντηση: (α) - γιατί είναι υποχρεωμένη να προσφέρει υψηλότερους μισθούς.

9. Υποθέστε τα εξής δεδομένα για τη τιμή (P), τη ζητούμενη ποσότητα (Q^d) και τη προσφερόμενη ποσότητα (Q^s) ενός προϊόντος:

P	Q^d	Q^s
15	50	35
16	48	38
17	46	41
18	44	44
19	42	47
20	40	50
21	38	53
22	36	56

- (α) Εντοπίστε τη ποσότητα και τιμή ισορροπίας.
- (β) Τι θα συμβεί αν η κυβέρνηση νομοθετήσει την τιμή ώστε να μην υπερβαίνει το 16;
- (γ) Γνωρίζετε κάποιο παράδειγμα οικονομικής πολιτικής παρόμοιο με το υπο-ερώτημα (β) στις ημέρες μας;

Απάντηση: (α) Η τιμή στο 18 και η ποσότητα στο 44. (β) Αφού η τιμή είναι μικρότερη από το 18, υπάρχει υπερβάλλουσα ζήτηση. (γ) Η επιβολή ανώτατων τιμών σε διάφορα προϊόντα ενέργειας σε αρκετές χώρες, που

αν η τιμή τους ήταν ελεύθερη θα ήταν πολύ υψηλότερη λόγω της μειωμένης προσφοράς εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία.

10. Στο παραπάνω πρόβλημα 9, ποιά θα είναι η ποσότητα και τιμή ισορροπίας αν η κυβέρνηση επιβάλλει ένα φόρο 5 στις επιχειρήσεις; (δηλαδή, αν η επιχείρηση χρεώνει π.χ. 20 για μια μονάδα προϊόντος που πουλά, κρατά 15 και αποδίδει 5 στη κυβέρνηση).

Απάντηση: Σε αυτή τη περίπτωση, η τιμή ισορροπίας είναι 21. Σε αυτή τη τιμή, η επιχείρηση κρατά 16 (δηλαδή, $21-5=16$) και προσφέρει ποσότητα 38, που 38 είναι και η ζητούμενη ποσότητα όταν η τιμή που πληρώνει ο αγοραστής είναι 21.

11. Σχετικά με μια επιχείρηση, ορίστε τα παρακάτω:

- (α) Συνάρτηση παραγωγής βραχυχρόνια.
- (β) Οριακό προϊόν μεταβλητού συντελεστή.
- (γ) Συνάρτηση παραγωγής μακροχρόνια.

Απάντηση: (α) Η σχέση που μας λέει πως οι μεταβλητοί συντελεστές παραγωγής μετατρέπονται σε παραγόμενο προϊόν όταν κάποιοι άλλοι συντελεστές παραμένουν σταθεροί. (β) Η μεταβολή του παραγόμενου προϊόντος όταν μεταβάλλεται ο μεταβλητός συντελεστής κατά μια μονάδα. (γ) Όπως στο (α) αλλά τώρα όλοι οι συντελεστές παραγωγής μπορούν να αλλάζουν.

12. Υποθέστε τα εξής δεδομένα εισροής εργασίας (L) και ποσότητας παραγομένου προϊόντος (Q) μιας επιχείρησης:

L	Q
0	0
1	3
2	10
3	24
4	36
5	40
6	42
7	40

Δώστε την οικονομική ερμηνεία της παραπάνω σχέσης.

Απάντηση: Εδώ το οριακό προϊόν της εργασίας είναι 3, 7, 14, 12, 4, 2, - 2. Υπάρχει δηλαδή το φαινόμενο των φθινουσών οριακών αποδόσεων από ένα σημείο παραγωγής και μετά, που τυπικά χαρακτηρίζει όλες τις συναρτήσεις παραγωγής βραχυχρόνια, δηλαδή, όταν κάποιος άλλοι συντελεστές παραγωγής (π.χ. ο κεφαλαιουχικός εξοπλισμός) δεν έχει προλάβει να προσαρμοσθεί.

13. Υποθέστε τα εξής δεδομένα παραγόμενου προϊόντος (Q) και συνολικού κόστους (TC) μιας επιχείρησης:

Q	TC
0	12
1	22
2	28
3	33
4	40
5	52
6	72
7	103

Δώστε την οικονομική ερμηνεία της παραπάνω σχέσης.

Απάντηση: Οι ιδιότητες του κόστους είναι συμμετρικά αντίθετες των ιδιοτήτων της παραγωγής. Δηλαδή, όταν η συνάρτηση παραγωγής χαρακτηρίζεται αρχικά από αυξανόμενο ρυθμό αύξησης του προϊόντος και στη συνέχεια από μειούμενο ρυθμό αύξησης του προϊόντος (βλέπε π.χ. άσκηση 12), έτσι και το συνολικό κόστος αυξάνεται με μειούμενο ρυθμό αρχικά και στη συνέχεια με αυξανόμενο ρυθμό. Εδώ το οριακό κόστος είναι 10, 6, 5, 7, 12, 20, 31.

14. Σχετικά με μια επιχείρηση, ορίστε τα παρακάτω:

- (α) Σταθερό κόστος.
- (β) Μεταβλητό κόστος.
- (γ) Οριακό κόστος.

Απάντηση: (α) Το μέρος του κόστους που είναι ανεξάρτητο από το επίπεδο παραγωγής (π.χ. ενοίκιο κτιρίου). (β) Το μέρος του κόστους που εξαρτάται από το επίπεδο παραγωγής. (γ) Η επιπλέον μεταβολή στο κόστος όταν η παραγωγή αλλάζει κατά μια μονάδα - προφανώς αυτό αναφέρεται στο μεταβλητό κόστος.

15. Γιατί η καμπύλη μέσου κόστους (AC) μιας επιχείρησης έχει συνήθως σχήμα U ;

Απάντηση: Γιατί σε σχετικά μικρά επίπεδα παραγωγής, όσο αυξάνεται το προϊόν, μειώνεται το μέσο κόστος, ενώ, από ένα σημείο παραγωγής και μετά, συμβαίνει το αντίθετο. Αυτό συμβαίνει για διάφορους λόγους ανάλογα με το χρονικό ορίζοντα.

16. Ποιες συνθήκες πρέπει να ικανοποιούνται προκειμένου μια επιχείρηση να μεγιστοποιεί τα κέρδη της;

Απάντηση: (α) Το οριακό κόστος να ισούται με το οριακό έσοδο και (β) η τιμή να καλύπτει το μέσο κόστος της επιχείρησης.

17. Τι σημαίνει δημόσιο αγαθό και γιατί τέτοια αγαθά προσφέρονται από το κράτος;

Απάντηση: Είναι τα αγαθά που παρέχουν χρησιμότητα στο σύνολο της οικονομίας και έτσι ο βαθμός ωφέλειας που παρέχουν στη κάθε οικονομική μονάδα δεν μπορεί να προσδιορισθεί. Για αυτό τυπικά προσφέρονται από το κράτος και χρηματοδοτούνται με φόρους.

18. Τι σημαίνει βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους;

Απάντηση: Θεωρείται βιώσιμο όταν υπάρχει η πεποίθηση ότι η κυβέρνηση θα μπορέσει να αποπληρώσει αυτούς που την έχουν δανείσει μέχρι τώρα, δηλαδή, που έχουν αγοράσει τα κρατικά ομόλογα με τα οποία η κυβέρνηση έχει χρηματοδοτήσει τα δημοσιονομικά ελλείμματά της στο παρελθόν.

19. Ποια από τα παρακάτω συμπεριλαμβάνονται στη μέτρηση του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος (ΑΕΠ);

(α) Η κυβέρνηση δαπανά 1 εκατομμύριο ευρώ για τη κατασκευή ενός δρόμου.

(β) Η κυβέρνηση δαπανά 1 εκατομμύριο ευρώ για επιδόματα ανεργίας.

(γ) Ο πατέρας σας δαπανά 3000 ευρώ για την αγορά ενός μεταχειρισμένου αυτοκινήτου.

- (δ) Η κυβέρνηση δαπανά 1 εκατομμύριο ευρώ για την αύξηση των μισθών των καθηγητών στη δημόσια εκπαίδευση.
- (ε) Ένας μετανάστης κερδίζει 3000 ευρώ από την εργασία του.
- (ζ) Κάποιος συνδυασμός των παραπάνω και ποιος;
- (η) Τίποτα από τα παραπάνω.

Απάντηση: Τα (α), (δ) και (ε). Επίσης το (γ), αλλά μόνο το μέρος της τιμής που αναφέρεται στις υπηρεσίες του πωλητή (μόνο τελικά αγαθά συμπεριλαμβάνονται στη μέτρηση του ΑΕΠ).

20. Αν τα ονομαστικά επιτόκια που θέτει η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ είναι υψηλότερα από τα αντίστοιχα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τι συνεπάγεται αυτό (με δεδομένα όλα τα άλλα) για την ισοτιμία δολαρίου-ευρώ και το εμπόριο ανάμεσα στις δύο αυτές περιοχές;

Απάντηση: Με δεδομένα όλα τα άλλα, θα υπάρξει μια προσέλκυση κεφαλαίων στις ΗΠΑ που θα ασκήσει πίεση στο δολάριο να ανατιμηθεί. Αυτό, μεταξύ άλλων, θα οδηγήσει σε μείωση των καθαρών εξαγωγών των ΗΠΑ (και άρα σε αύξηση των καθαρών εξαγωγών της ευρωζώνης) και σε μείωση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ (και άρα σε αύξηση του πληθωρισμού στην ευρωζώνη).